

Det var jo egentlig det, der var vandmiljøplanens mål, og det vil sige, at det danske samfund nu igennem 9 år har fået foregøjet en massiv indsats for at bedre vandmiljøet gennem styringen af landbrugets forurening.

Desværre ser det ud til, at regeringen ikke er villig til at sætte nye, afgørende beslutninger i værk, men nøjes med nogle få justeringer, som isoleret set er o.k., men som heller ikke denne gang vil give nogen væsentlig effekt, medmindre der indbygges en løbende opfølgning.

Her har vi fra Enhedslistens side ønsket en årlig vurdering af virkemidlerne fulgt op med nødvendige nye initiativer, såfremt de eksisterende ikke virker, og det har jeg al mulig grund til at tro at en hel del af dem ikke gør.

I Landbrugs- og Fiskeriministeriets redegørelse for udnyttelse af husdyrgødning og udviklingen i landbrugets kvælstofhusholdning offentliggjort den 15. december 1995 sammenfattes bl.a., at der er sket et mindre fald i kvælstoftabet fra landbruget, men at den betydelige overvurdering af det forventede udbytte medfører et for stort kvælstofforbrug. Endvidere peges på modelberegninger, som viser, at forbedret udnyttelse af husdyrgødningen vil give en betydelig nedgang i udvaskningen fra rodzonen. Endelig foreslås det nuværende regelsæt udbygget med yderligere kontrol og indskrænkninger i den enkelte landbrugsdrift.

Det er bl.a. også disse forhold, man kan se beskrevet i de to-tre første pinde i regeringens dagsorden. For os at se er det for pauvert, at man bare bygger videre på det samme bureaukrati, som ikke har ført til nogle resultater, der kan ses i det, der er det endelige mål: det endelige vandmiljø. Det er efter vores opfattelse for pauvert.

Det kan ikke være rigtigt, at vi igen om 9 år skal konstatere, at der stadig ikke er nogen effekt, for slet ikke at tale om at nå vandmiljøplanens mål om en halvering af kvælstofbelastningen, hvilket endda ikke engang er nok, hvis sigtet er at skabe et rent grundvand og havvand.

Hvor ligger så sorteper? Er det hos landmanden, er det på Axelborg hos de magtfulde landbrugsorganisationer, er det hos Miljøstyrelsen, eller er det hos miljøministeren?

Den enkelte landmand kan i dag endda med et fast blik i øjet postulere, at han jo har gjort helt sådan, som myndighederne har bedt ham om – o.k., lidt trægt, men i det store og hele. Tja, helt uret har han jo ikke. Jamen så på Axelborg da, hvorfra man bravt har modarbejdet alle tiltag,

der kostede landmanden en krone. Tja, det er vel kun, hvad man forventer er deres opgave. Jamen så Miljøstyrelsen da – har de svigtet deres opgave? Selv om jeg i en række sager f.eks. omkring miljøtilsynsordningen godt vil hænge Miljøstyrelsen ud, tror jeg ikke, at det er rigtigt i denne sag, måske tværtimod.

Og hvor havner vi så? Vi havner hos skiftende miljøministre, som har ladet stå til, ikke i flotte ord og hensigtserklæringer, men i handling. Selvfølgelig kan en minister ikke gå længe, end Folketinget har pålagt ham, selv om det da også er set i en række tilfælde, som er denne sag uvedkommende, at en minister, der aktivt går ind for en sag, normalt også kan sikre sig det politiske mandat til at gennemføre den. Og her ser det mig altså noget trangt ud, det, som vor nuværende miljøminister tilsyneladende går efter.

Enhedslisten tror ikke på, at de eksisterende kontrolforanstaltninger og justeringer heri er tilstrækkelige til at give et rent vand. Vi foreslår derfor indført en økonomisk motivationsfaktor, som gør det attraktivt for den enkelte landmand at planlægge kvælstofmæssigt optimalt ud fra de konkrete forhold på den enkelte bedrift. Dette er en meget mere konstruktiv og psykologisk rigtig vej at gå frem for øget kontrol.

Det forudsætter selvfølgelig, at den økonomiske motivationsfaktor er tilstrækkelig høj, og her snakker jeg om en afgift ikke alene på kunstgødning, men på det overforbrug, som der i dag er af kvælstof i landbruget, et overforbrug, som kommer direkte til udtryk i forurening af grundvandet, åerne, søerne og havet. Samtidig vil en sådan afgift, der også vil give den enkelte landmand initiativet tilbage, betyde, at en række eksisterende kontrolforanstaltninger vil kunne bortfalde. Det vil sige, at en hel del af det bureaukrati, der er i forbindelse hermed, vil kunne falde bort.

Vort udgangspunkt er, at omstillingen af dansk landbrug til økologisk drift skal finansieres af landbruget selv via afgifter, som tilbageføres målrettet til omstillingen, samt ved at have reelle fødevarerpriser.

Enhedslisten foreslår indført en toledet kvælstofafgift, hvor hovedelementet er en kvælstofoverskudsafgift samt en særlig CO₂-afgift på salg af kunstgødning, samtidig med at midlerne fra afgifterne placeres helt eller delvis i en grøn landbrugsfond, som skal finansiere omlægningen til økologisk drift. Omlægningen til økologiske produkter og bæredygtige produktions-